

ÕIGUSKANTSLER

Adressaat
Aadress

Teie

7.11.2011

Meie

6.12.2011 nr 6-1/111720/1106060

Vastus

Lugupeetud

Tänan Teid avalduse eest, milles palute arvamust selle kohta, kas esimese ja teise astme kohtuniku konkreetse kohtu teenistusse määramise otsused peaksid olema edasikaevatavad, ning kui jah, kas vastab põhiseadusele olukord, kus kehtiv õigus edasikaebamist ette ei näe.

Vastuseks Teie avaldusele selgitan, et kohtute seaduse § 55 lg 3 järgi ei saa reaalselt tekkida kohtuniku ametisse nimetamisel sellist probleemi, et kohtunik tema tahte vastaselt määratakse mõne kohtu teenistusse. Seda põhjusel, et kohtunik on ise ju kandideerinud just nimelt sellele konkreetsele kohtunikukohale, millele eelnevalt on avalik konkurss välja kuulutatud. Olukord, kus isik kandideerib kohtunikukohale konkreetse kohtus, kuid eduka kandideerimise korral pole nõus seal tööle asumata, on vähetõenäoline. Kui tõesti nii peaks juhtuma, on võimalik loobuda kohtunikuametisse asumisest.

Ka kohtute seaduse § 57 lg 1 järgi pole kohtuniku üleviimine teise sama astme või madalama astme kohtusse ilma kohtuniku enda nõusolekuta võimalik. Samuti on kohtuniku nõusolek vajalik kohtuniku teenistuskoha üleviimisel sama kohtu teise kohtumajja. Seega ka siin suure tõenäosusega kohtuniku tahtevastast teenistuskoha muutmist toimuda ei saa.

Teie küsimus puudutab aga ilmselt sellist hüpoteetilist olukorda, kus kohtunikuks kandideeriva isiku taotlusele või kohtuniku nõusolekule vaatamata ta siiski määratakse teenistusse mõnda teise, tema taotlusest või nõusolekust erinevasse kohtusse. Kuigi see on vähetõenäoline, on ka selline teoreetiline probleem lahendatav. Nimelt, kohtute seaduse § 8 lg 2 võimaldab kohtunikule kohaldada avaliku teenistuse seadust juhtudel, mida kohtute seadus ei reguleeri. Kuna kohtute seadus ei reguleeri kohtuniku tahtevastast teenistuskoha määramist, tuleb juhendada avaliku teenistuse seaduse (ATS) pakutavatest õiguskaitsevahenditest.

Nii saaks kohtunik ATS § 160 lõigetest 1, 4 ja 5 tulenevalt esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 7 lg 1 järgi teenistusalasest küsimusest antud käskkirja, korralduse või otsuse ning sooritatud toimingute peale, nõudes nende täielikult või osaliselt seadusevastaseks tunnistamist. Sellekohase nõude rahuldamisest saaks juba varem ametis olnud kohtunik nõuda enda viivitamatut ennistamist.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Omaette küsimus on, kuidas toimuks sellise kaebuse lahendamine Riigikohtus, kui see peale edasikaebamist peaks kassatsioonimenetluses sinna jõudma ning menetlusse võetama. Võimalik, et siis need riigikohtunikud, kes varem osalesid kohtuniku teenistuskoha määramise otsuse tegemisel, peaksid taanduma HKMS § 5 lg 1 ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 23 p 1 või p 7 alusel.

Seega kuna ma ei näe esitatud küsimuses regulatsioonis puudusi, pole minu hinnangul vajalik normikontroll Teie osutatud sätete põhiseaduspärasuse kontrollimiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder